

Zpráva o činnosti v akademickém roce 2011/2012

1/ kontaktní údaje:

adresa: Dipartimento di Studi Linguistici e Letterari
Università degli Studi di Padova

Palazzo Beldomandi
Via Beldomandi 1
I-35137 Padova

vedoucí katedry: **Rosanna Benacchio**, Professore ordinario di Filologia Slava

kontakt: rosanna.benacchio@unipd.it

vedoucí bohemistiky: **Alessandro Catalano**, Professore aggregato di Lingua e Letteratura
Ceca e Slovacca

kontakt: alessandro.catalano@unipd.it

lektorka češtiny: **Zuzana Muchová**, působí od října 2009

2/ počty studentů:

1. ročník bakalářského studia: 4
2. ročník bakalářského studia: 2
3. ročník bakalářského studia: 3
1. ročník navazujícího magisterského studia: 2
2. ročník navazujícího magisterského studia: 1
- PGS studium: 1

Jedná se o studenty řádného denního studia, jejichž semestrální studium je ukončeno písemnou a ústní zkouškou s kreditovým ohodnocením.

Kromě řádně zapsaných studentů oboru český jazyk se výuky účastnili také studenti výměnného programu Erasmus z České republiky, dále pak někteří naši bývalí studenti, kteří chtěli využít možnosti zůstat tímto způsobem i nadále v kontaktu s českým jazykem.

Jelikož studentům v Itálii je umožněno přistoupit ke studiu i v průběhu akademického roku, stává se, že někteří z nich poté, co se zapíší na jiný slovanský jazyk, se po nějakém čase rozhodnou zapsat do jiného/dalšího slovanského jazyka, přičemž nás těší, že tímto jazykem je právě čeština, a to vedle nabídky jiných slovanských jazyků, jakými jsou např. polština, chorvatština, srbština či slovinština. Navíc zde existuje možnost změnit si v průběhu studia svůj hlavní obor a vzít si jiný jazyk jako svůj hlavní. Byli bychom tedy velmi rádi, pokud by se nám dařilo získávat i tímto způsobem více studentů.

Dále si češtinu také mohou vybrat studenti postgraduálního doktorského studia, kteří si v rámci svého tříletého studia musí zvolit ještě další slovanský jazyk.

Nevelký počet studentů v kurzech s sebou nese tu výhodu, že je možné věnovat se studentům téměř individuálně. V hodinách tak mají dostatek prostoru k tomu, aby se mohli

verbálně projevít, aby mohli vzájemně komunikovat, reagovat. Myslím si, že tento fakt rovněž může ovlivnit i rozhodnutí některých studentů začít studovat právě češtinu. Toto je i případ téměř nevidomé studentky, která k nám v loňském akademickém roce nastoupila do 1. ročníku a v letošním roce s výbornými výsledky ukončila 2. ročník bakalářského studia. Pro tuto studentku jsme připravili částečný speciální program, a právě díky malému počtu studentů v kurzu se jí můžeme věnovat mnohem více než na oborech s velkým počtem studentů.

Navíc je velice potěšitelné vidět snahu studentů mluvit česky nejen v hodinách, ale být v kontaktu s jazykem i např. prostřednictvím české hudby (např. přes internetová rádia) či sledováním různých českých webových portálů převážně z oblasti zpravodajství. Zde je velkou pomocí zaslání českých periodik z DZS, protože tištěný text je stále přitažlivější než zprávy na internetu.

Další výhodou pro studenty češtiny je možnost vycestovat do České republiky ať již formou semestrálních ministerských stipendií či stipendií udělovaných na Letní školy slovanských studií nebo dále pak prostřednictvím výměnného programu Erasmus. Všechny těchto možností naši studenti využívají a každým rokem někteří z nich na studium do České republiky přijíždějí. Naši studenti v současnosti dále využívají možnosti stáží na půdě italské firmy „Savino & Partners, a. s.“ se sídlem v Praze. V budoucnosti bychom chtěli oslovit i Českou obchodní komoru, popř. hejtmanství Jihomoravského kraje, a požádat je o možnost vzájemné spolupráce.

V tomto akademickém roce se dvěma našimi studenty podařilo získat stipendium ÚČL AV ČR – a to studentce prvního ročníku postgraduálního studia bohemistiky v Padově Stafanii Melle, která získala měsíční bohemistické stipendium.

<http://www.ucl.cas.cz/cs/mezinarodni-spoluprace/bohemisticke-stipendium>

Stefanie Mella navíc získala i možnost na podzim 2012 vycestovat na tříměsíční studijní pobyt do ČR – do Prahy, kde se bude věnovat výzkumu v rámci svého PGS.

Druhým studentem je absolvent magisterského studia Lorenzo di Bisceglie, který získal postgraduální stipendium tamtéž. <http://www.ucl.cas.cz/cs/postgradualni-studium>

Možnost pobytu v České republice, ať již formou stipendia či formou stáže, je důležitá zejména pro studenty, kteří píší závěrečné bakalářské nebo magisterské práce, a mohou tak pobytu v ČR využít zejména k získání materiálů potřebných k napsání/dokončení svých prací. Tak tomu v našem případě bylo u již zmiňovaného studenta Lorenza di Bisceglie, který po dvouletém studijním pobytu v Praze napsal a s nejlepším možným ohodnocením obhájil svoji magisterskou diplomovou práci týkající se česko-německých vztahů.

3/ výuka

Výuka je koncipovaná jako 3leté bakalářské studium + navazující 2leté magisterské /specializační/ studium. V návaznosti je poté možnost přihlásit se do 3letého postgraduálního doktorského studijního programu.

V rámci výuky češtiny studenti v zimním i letním semestru navštěvují 4 hodiny jazykových cvičení a 4 hodiny přednášek z literatury. Navíc je ještě do programu studia v letním semestru zařazen 4hodinový překladatelský seminář.

V akademickém roce tedy lektor českého jazyka odučil v zimním i letním semestru 20 (60minutových) hodin týdně.

Dále je studentům k dispozici i ve svých konzultačních hodinách – jedna hodina týdně.

Vzhledem k malému počtu studentů a téměř rodinnému prostředí katedry jsme studentům k dispozici samozřejmě i mimo konzultační hodiny, kdykoli po vzájemné domluvě. Tohoto v letošním roce využívala zejména naše doktorandka Stefanie Mela.

Kromě jazykového semináře byl v zimním i letním semestru konán filmový seminář, v jehož rámci se uskutečnila také přednáška profesora Michala Bauera z Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích na téma *Literární inspirace české kinematografie 60. let*. Dalšími přednáškami, které se v tomto akademickém roce konaly na katedře slovanských jazyků pro studenty češtiny, byly další dvě přednášky prof. Bauera, a to na téma *Problémy periodizace české literatury od 30. let 20. století* a *Rok 1915 v české literatuře*. Dále pak tři přednášky pana prof. Zdeňka Hojdy z Katedry pomocných věd historických a archivnictví UK Praha na témata: *Kavalířské cesty české šlechty do Itálie v 17. století*; *Čechy a Morava v centrální Evropě v 17. století – některé základní principy* a *Pomníky a památníky jako „místa paměti“ v Čechách 19. – 20. stol.*

Ve dnech 18. – 20. dubna 2012 se v Padově uskutečnila 6. konference *Giovani Europei* (Mladí Evropané), tentokrát pod názvem *Ferite nella carta – Zraněná duše v literatuře*. Jednalo se o mezinárodní konferenci, již se zúčastnilo na jednu desítku mladých zahraničních autorů (ve věku 30 – 40 let) z různých evropských zemí (Holandsko, Rumunsko, Chorvatsko a samozřejmě Itálie). Za Českou republiku přijaly pozvání dvě mladé autorky – Petra Soukupová a Kateřina Tučková. Tématem konference byla problematika traumatu v současné evropské literatuře.

Kromě vlastní výuky a průběžných specifických příprav upravených tak, aby v maximální možné míře vycházely vstříc problémům jednotlivých studentů (např. nevidomá studentka druhého ročníku Sára Rovere) a aktuálně zpracovávaly i dění v České republice, lektor připravuje závěrečné testy a účastní se zkoušek a jejich oprav.

Co se týká realizace samotné výuky, tak ta probíhá v samostatné učebně vybavené bílou stíratelnou tabulí. Lektor má vlastní pracovní stůl v rámci sborovny pro všechny lektory slavistiky. Dále má k dispozici počítač s tiskárnou, o který se dělí ještě s dalším lektorem. Katedra je vybavena kopírkou s možností barevného kopírování a skenování. Od tohoto roku má lektor češtiny k dispozici také vlastní radiomagnetofon, který byl na lektorát zakoupen z prostředků DZS. Co se týká možnosti využití DVD přehrávače či dataprojektoru, tak to je možné, ale spíše v pozdních odpoledních hodinách – tedy spíše v rámci např. filmového semináře. Jinak je mnohem efektivnější využít v hodině vlastní notebook.

Katedra disponuje velice dobře vybavenou knihovnou. Knihovna slavistiky v Padově obsahuje největší bohemistický fond v Itálii¹. Zahrnuje také pozůstalost prof. Artura Cronia, který byl jedním z prvních dlouhodobě působících italských bohemistů, a ani v současné době zde nechybí prostředky pro další růst fondů. Velký dík za takto vedenou knihovnu patří prof. Catalanovi, který se snaží její fondy neustále rozšiřovat nejen o nově vycházející knihy, ale i díla starší, která doposud v knihovně chybí. V rámci bohemistiky je odebíráno rovněž několik českých periodik, např. Česká literatura, Host, Dějiny a současnost, Revolver Revue, Soudobé dějiny, Bohemia, Literární noviny, A2 a Tvar.

Výukový materiál byl navíc během uplynulých tří akademických roků velice výrazně doplněn z DZS.

¹ <http://www.maldura.unipd.it/slavo/biblio/index.html>

Jelikož jedinou v Itálii dostupnou učebnicí češtiny je zatím stále jen kniha od Lucii Casadei „Grammatica pratica di lingua ceca“, jejíž výhodou sice je, že základní česká gramatika je vysvětlena na bázi italštiny, nicméně celkově je pro výuku jazyka nedostatečná. V tomto školním roce jsme tedy pro studenty prvního ročníku (stejně tak jako v předchozím roce) objednali učebnici „Volete parlare ceco“ od Heleny Remediosové a Elgy Čechové (a to včetně cvičebnice a CD s audionahrávkami) přímo v nakladatelství Harry Putz, Liberec. Bohužel rovněž č-i a i-č slovník od Jaroslava Rosendorfského, který je možné v Itálii zakoupit, je již značně zastaralý a nevyhovující. Tuto situaci jsme se tedy snažili řešit tím, že jsme pro zájemce slovníky, popř. i jiné knihy, přivezli z ČR.

Pro samotnou výuku využívám vedle již zmíněné učebnice „Volete parlare ceco“ učebnici Communicative Czech – Elementary and Intermediate (vč. Workbooků). Dále se mi velmi osvědčila trojdílná učebnice Basic Czech od Any Adamovičové a zejména pro konverzační cvičení, promluvové situace a poslech učebnice „Čeština pro život“ od Aleny Nekovářové. Ve druhém a třetím ročníku jsem využívala moderně zpracovanou učebnici „Česky krok za krokem“ od autorského tandemu Bořilová – Holá.

Pro procvičování gramatických jevů je velice dobře využitelná učebnice od Any Adamovičové „Nebojte se češtiny“, popř. „Cvičení z české mluvnice pro cizince“ od Aleny Trnkové.

Ve vyšších ročnících potom již jednoznačně převažují vlastní materiály jako např. denní tisk, ukázky textů různých autorů a různých stylů, ukázky z filmů, texty písní, speciální cvičení zaměřená na procvičování konkrétních syntaktických a stylistických jevů, komplexní jazykové testy.

4/ historie pracoviště

Na padovské univerzitě se bohemistika učí již velmi dlouho. Jedná se vůbec o první katedru bohemistiky zřízenou v Itálii. Po smrti prof. Jana Stehlíka se podařilo profesorské místo trvale obsadit teprve v prosinci roku 2006, kdy se katedry ujal prof. Alessandro Catalano². Na místě lektora českého jazyka dlouhodobě pracovala paní dr. Ludmila Charvátová, která však byla vůči univerzitě v trvalém pracovním poměru. Po odchodu paní dr. Charvátové do důchodu hrozilo úplné zrušení lektorského místa a bez pomoci českého ministerstva školství by toto místo z úsporných důvodů univerzity zůstalo neobsazeno, což by výrazně ohrozilo samotnou existenci bohemistiky v Padově.

Díky pomoci z české strany bylo místo lektora na padovské univerzitě zařazeno mezi ostatní výměnné lektoráty zřizované a vedené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Přínosem tohoto rozhodnutí je, kromě zachování kontinuity výuky na fakultě, rovněž to, že výměnný lektorát bude obměňován a bude zde tedy záruka toho, že se bude jednat o člověka žijícího v České republice, který stále zůstane v kontaktu nejen s českým prostředím, ale i s nově vydávanými studijními materiály, slovníky, jazykovými příručkami či podklady pro zkoušky /např. certifikované zkoušky podle SERR/ aj. V tomto ohledu se situace změnila a zlepšila. Zejména nás těší pozitivní ohlasy ze strany našich studentů.

² <http://www.maldura.unipd.it/slavo/index.html>

5/ podmínky pro lektora

Asi největším problémem lektorátu je, že italská strana v současné době kvůli zrušení čl. 24 zákona 62/67 italského právního systému, jež bylo provedeno v roce 2009 italským ministerstvem pro veřejnou správu a obnovu, nemá možnost uzavřít pracovní smlouvu s lektorem. Ten se tak dostává do situace, že na území Itálie není v žádném pracovně-právním vztahu. V maximální možné míře jsem tedy uvítala změnu, ke které došlo od 1. ledna 2011, kdy byla mezi lektory a DZS podepsána dohoda o pracovní činnosti, která aspoň částečně nahrazuje absenci pracovní smlouvy v Itálii.

Z italské strany jsou však vyhlídky stále neradostné, jelikož nejen že doposud nebyl přijat žádný zákon či vyhláška, které by onen chybný krok napravovaly, ale v rámci úsporných opatření se spíše zvažuje snižování počtu oborů, které pro fakultu – univerzitu nejsou dostatečně perspektivní a na nichž studuje malý počet studentů. K nim bohužel slovanské jazyky – snad s výjimkou ruštiny – patří.

Padovská univerzita dle dohody zajistila lektorovi ubytování.

Celkově však na katedře slavistiky panuje lidsky velice příjemná a přátelská atmosféra, která je možná z části dána i tím, že se jedná o katedru poměrně malou, kde se většina vyučujících a studentů zná.

Jak jsem již zmínila výše, vybavení katedry je moderní a pro výuku vyhovující. Naprosto nadstandardní je vybavení české knihovny. Velice přínosným je rovněž zasílání periodik z DZS i možnost zakoupení výukového materiálu, a to nejen učebnic, ale i beletrie, popř. obrazových knih, monografií aj., jejichž využití je ve výuce velmi vděčné.

Ráda bych tedy na úplný závěr zmínila, že i přes různé nedostatky a obtíže, se kterými se lektor musí čas od času potýkat a které jsou většinou způsobené limitovanými finančními prostředky univerzity, jsou vztahy s nadřízenými, kolegy i ostatními pracovníky univerzity – především s panem prof. Catalanem – naprosto korektní a bezkonfliktní.

V Padově 3. července 2012

Zuzana Muchová